

İLKÖĞRETİM MATEMATİK DERSİ PROGRAMININ AMAÇLARININ GERÇEKLEŞMESİ ÜZERİNE

ON THE ATTAINMENT OF THE GENERAL OBJECTIVES OF THE TURKISH ELEMENTARY MATHEMATICS CURRICULUM

Prof. Dr. Yusuf AYDIN

Başkent Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Yrd. Doç. Dr. Mustafa ALBAYRAK

Ağrı Eğitim Fakültesi

ÖZET

Bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu'nun 19.11.1990 gün ve 153 sayılı kararı ile 1991-1992 öğretim yılından itibaren denenip geliştirilmek üzere yürürlüğe konan 5+3=8 İlköğretim Matematik Dersi Programı'ndaki amaçlara ne ölçüde ulaşıldığını belirlemek amacı ile 1994-1995 öğretim yılında yaptığımız araştırmadan elde edilmiş bazı sonuçlar sunulmaktadır.

ABSTRACT

The presently applied Turkish Elementary Mathematics Curriculum was introduced by Talim Terbiye Kurulu on Nov 19th, 1990 under Law 153 with the belief that it would be implemented and improved after implementation. The aim of this research is to put forward the deficiencies of the present Turkish Elementary Mathematics Curriculum in application with regard to general objectives.

GİRİŞ

Yaklaşık sekiz yıl önce uygulamaya konan 1990 yılı İlköğretim Matematik Dersi Programı ilk mezunlarını vermeye başlamıştır. Denenip geliştirilmek üzere yürürlüğe konan 5+3=8 İlköğretim Matematik Dersi Programı'nın bu sekiz yıllık uygulama sonucunda bir değerlendirmesini yapmak, böylelikle uygulamadaki eksikliklerini ve iyi yönlerini ortaya koymak, matematik eğitimi dünyasına ışık tutacaktır. Öncelikle "İlköğretim Matematik Dersi" için öngörülmuş bulunan yirmi üç adet genel amaçtan hangileri ne düzeyde gerçekleştirilmektedir, sorusuna cevap vermeden; yeni program geliştirme çalışmalarına başlamak gerçekçi olmayacağından, yukarıdaki soruyu cevaplamak üzere bir araştırma yürüttük. 1994-1995 öğretim yılında, İlköğretim Genel Müdürlüğü'nün 21/4/1995 gün ve 3627 sayılı yazılı izinleriyle uygulanan anketimizin bazı sonuçlarını bu yazımızda sunmaya çalışacağız.

YÖNTEM

Bu çalışmamızda İlköğretim Matematik Dersi Programı'ndaki genel amaçların hepsi soru şekline

dönüştürülerek, hangi düzeyde gerçekleştirildikleri, uygulamadaki en az 6 yıllık deneyimi bulunan ilköğretim, ilkokul ve ortaokul öğretmenlerine soruldu. Örneğin;

Genel Amaç 4 : "Günlük hayatta gerekli olan zihinden hesaplama becerisi kazandırmak" amacı soru şekline dönüştürülerek aşağıdaki şeklini aldı.

Soru 4 : İlköğretim Matematik Dersi Programı, öğrencilere günlük hayatta gerekli olan zihinden hesaplama becerisini ne düzeyde kazandırabilmektedir? Aşağıdaki düzeylerden birini işaretleyiniz.

Çok düşük Düşük Normal Üst

Uygulamadaki İlköğretim Matematik Dersi Programı'ndaki Genel Amaçlar, birden başlayarak yirmi üçe kadar numaralandırılmıştır. Bu amaçlardan on birinci, on ikinci, on dokuzuncu uzun ve içlerinde iki veya üç özelliği birden amaçlayan, çok amaçlı maddeler

oluşları sebebiyle, bu çalışmada on birinci ve on dokuzuncu amaçlar anketimizde ikiye ayrılarak ikişer soru halinde, on ikinci amaç üçe ayrılarak üç soru halinde soruldu. Anket sonuçlarımızın değerlendirilmesinde bu bölünmeler göz önüne alınarak, on birinci, on ikinci ve on dokuzuncu amaçlar tek soru sorulmuş gibi değerlendirmeye alındı.

Bu çalışmanın tüm Türkiye genelini kapsamı için anketimiz, kura ile seçilen on ilimizin merkezinde bulunan on okulun (ilkokul, ortaokul veya ilköğretim okulu) her birinden onar öğretmenin seçimi yapılarak 1000 öğretmene uygulandı. Bu çalışmaya esas oluşturan bilgiler örnekleme seçilen 1000 denekten, geçerli sayılan 813 anketin değerlendirilmesi sonucunda elde edilmiştir. Değerlendirmeye alınan deneklerin % 41'i bayan, % 59'u erkek, 478'i sınıf öğretmeni, 335'i branş öğretmenidir. Değerlendirmeye giren deneklerin meslek deneyimleri 6-10 yıl arasında 121 kişi, 11-15 yıl arasında 107 kişi, 16-20 yıl arasında 234 kişi, 21-25 yıl arasında 209 kişi olup, ortalama hizmet süreleri 18 yıldır.

Deneklerin % 10'u ilköğretmen okulu (lise), %31'i eğitim enstitüsü (2 yıllık), %18'i yüksekokul (3 yıllık) ve % 21'i yüksekokul veya fakülte (4 yıllık) ve % 20'si ön lisans veya lisans tamamlama mezunudur. Anket uygulanan il merkezleri Ağrı, Bolu, Denizli, Gaziantep, Erzurum, Gümüşhane, Kars, Kocaeli, Rize ve Trabzon'dur.

SINIRLILIKLAR VE VARSAYIMLAR

- Çalışma yalnız il merkez okullarında yapıldı.
- Deneklerin cevaplarının samimi olduğu varsayıldı.
- En az 6 yıl meslek deneyimi olan denekler örnekleme alındı.
- Anket kura ile belirlenen on ilin merkez okulları arasından kura ile saptanan beş ilköğretim okulu, iki bağımsız ilkokul, üç bağımsız ortaokulda uygulandı.
- Meslek okulları örnekleme alınmadı.
- İlköğretim okullarına gönderilen anketlerin altı tanesi sınıf öğretmenlerine, dört tanesi de branş öğretmenlerine uygulandı.
- Okullardaki denek öğretmen seçimini yapan okul idarecilerinin yansızlığı varsayıldı.

Ankete konan çeşitli kısıtlamalar ve de ilköğretim okullarının çoğunlukla yeni açılmış oluşu bazı il merkezlerinde aranan özellikte branş öğretmeni

bulunamamasına sebep oldu. Bu güçlüğün aşılması için önceden belirlenen on okulun dışındaki okullardan aynı özelliklere sahip denekler olmak koşuluyla denek yardımı alınarak, denek sayısı her okulda ona tamamlandı.

BULGULAR

İlköğretim Matematik Dersi Programı'nda, Matematik Dersinin Genel Amaçları 1,2,3,..., 23 olarak numaralanmıştır, Toplam deneklerin en az yüzde ellisince düşük veya çok düşük düzeyde gerçekleşen yalnız altı amaç saptandı. Bunlar 9'uncu, 14'üncü, 15'inci, 16'ıncı, 17'inci, 18'inci amaçlar olup, tamamı ilköğretimin ikinci kademesine ait olup, ifadeleri şöyledir:

Amaç 9 : Günlük hayatta kullanılan temel işlemlerin (yüzde, faiz, iskonto vb.) becerisini kazanabilme.

Amaç 14: Basit cebirsel işlemler becerisi edinebilme.

Amaç 15: Birinci dereceden en çok iki bilinmeyenli denklem sistemlerini günlük hayattaki problemlere uygulayabilme.

Amaç 16: Basit trigonometri kavramları bilgisine sahip olabilme.

Amaç 17: Olasılık ve istatistik ile ilgili temel kavramları anlayabilme.

Amaç 18: Çözümleme yapma, tümdengelimle düşünme, tümevarımla düşünme, her iki yolla birlikte düşünme yeteneği edinebilme.

SONUÇ

İlk olarak, toplanan verilerin değerlendirilmesiyle $5+3=8$ İlköğretim Matematik Dersi Programı'ndaki yirmi üç genel amaçtan altı tanesinin gerçekleştirilmesinin düşük düzeyde kaldığı görüldü. Böylece yirmi üç amaçtan altı amacın düşük gerçekleşmesini "İlköğretim Matematik Dersi

Programı'nın genel amaçları, Türkiye'nin il merkez okullarında yüzde yetmiş beş oranında normal düzeyde gerçekleşmektedir" biçiminde kabaca oranlayıp, ifade edebiliriz. Bulunan ikinci sonuç, Türkiye'de il merkezlerinde İlköğretim Matematik Dersi Programı'nın genel amaçlarından hiçbiri "üst" seviyede gerçekleşmemektedir.

Üçüncü olarak sözü edilen genel amaçlardan ilköğretim birinci devresindeki (I. Kademe) amaçların tamamına "normal" düzeyde ulaşılırken, ilköğretimin ikinci devresine (II. Kademe) yönelik olan 9'uncu, 14'üncü, 15'inci, 16'ncı, 17'inci ve 18'inci amaçların gerçekleşme düzeyleri "düşük" düzeyde bulundu. Her iki devrede de "çok düşük" seviyede gerçekleşen amaç bulunamadı.

ÖNERİLER

Gerçekleşme düzeyi düşük düzeyde kalan amaçların gerçekleşmeme nedenleri araştırılarak, olumsuzluğun ortadan kaldırılması ilk önerimizdir. Ayrıca, Türkiye genelinde il merkez okulları donatılarını tamamlamış, kadroları yerleşmiş, eğitimleri ilçe ve köy okullarımıza göre daha üst düzeyde bulunan öğretim kurumlarıdır. Araştırma olanaklarımızın yetersizliği sebebiyle araştırmaya yalnız 100 adet il merkez okulu alınmıştır. Bu anketin ilçeleri ve köyleri kapsayacak biçimde uygulandığında çıkacak sonuçların daha düşük çıkacağı düşünülmelidir. Bu durumda Türkiye genelinde "düşük düzeyde" gerçekleşen amaçlar artacaktır. Bu artış bizleri şimdiden uyarmalı, bu konuda 5+3=8 programının amaçlarının daha üst seviyelerde gerçekleşmesi için tedbirler alınmalıdır.

KAYNAKÇA

- Albayrak, M. (1996) 5+3=8 "İlköğretim Matematik Dersi Programı'nın Uygulayıcı ve Denetleyicilerin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi" Doktora Tezi, Van.
- Bloom, B.S. et al (1956) Taxonomy of Educational Objectives: Handbook I, Cognitive Domain, New York: D. McKay.
- Howson, G. ed. et al (1989) *Curriculum Development in Mathematics*, Cambridge University Press, Cambridge, London.
- M. E. B. (1991) 5+3=8 İlköğretim Matematik Dersi Programı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- NCTM (1989) *Curriculum and Evaluation Standards for School Mathematics*, National Council of Teachers of Mathematics, Inc. Virginia, USA.